

ВЕСТИ САНАДЕР У БЕОГРАДУ, ТАДИЋ У
ЗАГРЕБУ

Свет

Политика

Друштво

Тема дана

Погледи

Слободан Стојићевић

Економија

Хроника

Спорт

Култура

Жарко Јокановић

Погледи са стране

Славко Штимац

Србија

Београд

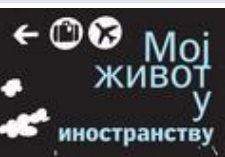
ex YU

Тема недеље

Путеви и странпутице
српског језика

Културни додатак

Моја кућа

Некретнине

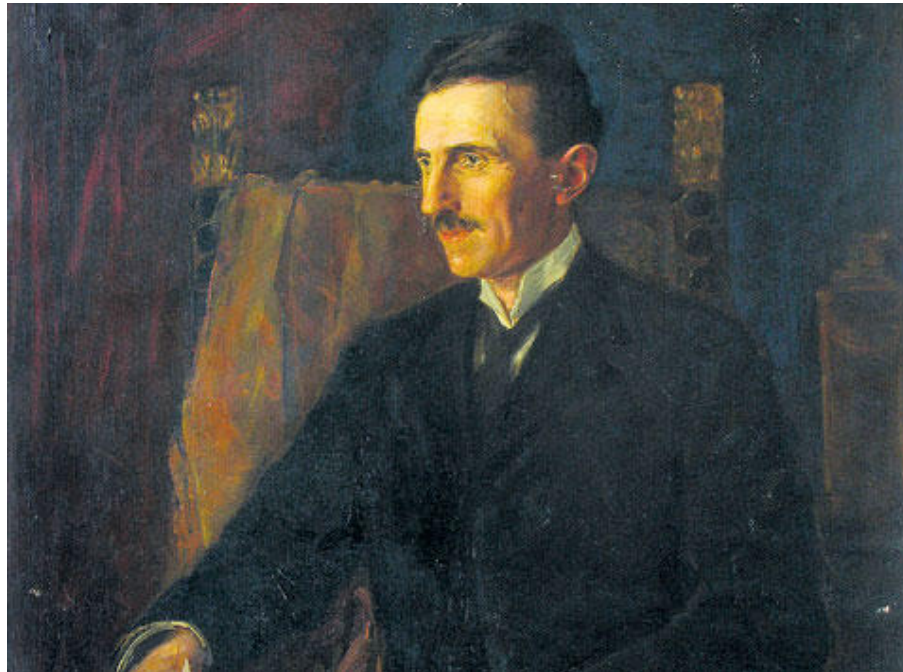
Посоа

Магазин

Друштво

Пронађен једини портрет Николе Тесле

Крајем марта на изложби у Немачкој, после 85 година, пред публиком ће бити једина слика за коју је славни научник позирао

„Плави портрет” Николе Тесле из 1916. године

Открића и даље прате Николу Теслу:овог пута светом је пролетела вест да ће у немачком градићу Хусуму, после 85 година, бити свечано представљен недавно откривени чувени „Плави портрет”, за који је познати научник један једини пут у животу седео у атељеу и позирао. Не зна се како, али током јануара 1916. године принцеза Вилма Љвов-Парлаги, екстравагантна мађарска аристократкиња настањена у Америци, иначе Теслина пријатељица, наговорила га је да се скраси у фотељи неко време, мада он није имао обичај да позира уметницима.

Назив „Плави портрет” настао је тако што је Тесла, коме се није допало осветљење у принцезином атељеу, направио сопствени светлосни аранжман и одлучио да позира под светлошћу јаких светиљки, филтрираној кроз плаво стакло. Портрет је продат тек после принцезине смрти, на аукцији одржаној 1924. године, откада се губи из видокруга јавности. Судбина портрета дуго је представљала мистерију за широк круг људи заинтересованих за Теслин живот и дело.

Да историчар уметности др Корнелијус Штекнер пре две године није мало дуже осматрао „Портрет мушкарца” у збирци Лудвига Нисена, и на њој препознао лик Николе Тесле, чувена слика би и даље била далеко од очију јавности. Јер, Нордси музеј у немачком градићу Хусуму, на самој граници с Данском, није баш масовно посећен. Баш у овом музеју 29. марта заказано је отварање изложбе „Мит, моћ и принцеза—портретиста, 'Плави портрет' Николе Тесле”, где ће се на централном месту наћи слика с ликом чувеног изумитеља.

Срећом, пре две године хер Штекнер се добро загледао у платно, а онда брзо „пријавио” своје запажање директорки Нордсија др Астрид Фик, а потом врло стидљиво и-мејлом и Владимиру Јеленковићу, директору Музеја „Никола Тесла”.

– Примео сам то с резервом, помишљајући да би пошилалац могао да буде неко од многобројних фанова који се свакодневно јављају са свих страна, распитујући се о

Србија није подржала забрану касетних бомби

Не постоји монопол у извозу оружја

И рециклажа на концесију

Издавачи ишчекују закон о уцбеницима

Извоз „Заставиног” оружја блокиран без објашњења

Како је насликан „бесмртни Тесла”

Ниска свест о значају екологије

Жмуре у петој брзини

Оперисан Веља Илић

Пронађен једини портрет Николе Тесле

Дванаест „жена године”

Раз-го-вор не-де-ље: Светла-на Ву-кај-ло-вић Чвр-ста ру-ка због беспарице

Студирање за чекање посла на бироу

Опасност са Интернета вреба децу

Белоглави суп се вратио са пасошем

Цензура беседа увреда за младе генерације

Икониновић крив за удес који је једва преживео

Сабља се љуби по пропису

Иван Светлик, министар рада Словеније Словеначке пензије стижу за две године

Редовно се опијају и четрнаестогодишњаци

правила коришћења оглашавањеконтактархива

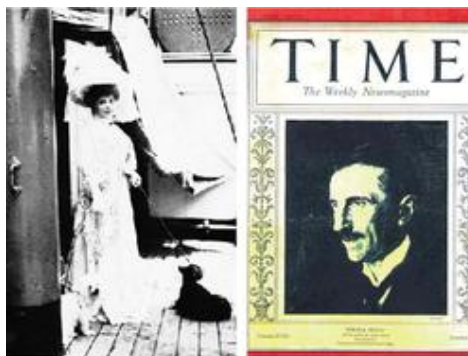
Политика
новине
и Магазини д.о.
о -
Београд,
Македонска
29, Србија

нашем научнику или нудећи најчешће неке фалсификате, непроверене информације. Ипак, на писмо које ми је упућено 29. маја 2007. ја сам дискретно одговорио, уз захвалност за сваку помоћ, уколико нам да неке релевантне податке у вези с Теслиним портретом. И креће преписка у којој ми Штекнер даје свој рад о колекцији принцезе Вилме Љвов-Парлаги и тог тренутка схватам да смо на трагу фантастичног открића – сећа се Јеленковић, који још није упознао др Штекнера, иако захваљујући Интернету „сарађују” већ две године.

– Вест од „открићу” портрета Николе Тесле је одјекнула заиста као бомба у Америци и Европи – напомиње директор музеја и додаје: – Принцеза Вилма Љвов-Парлаги је, иначе, осим по својој екстравагантној појави и начину живота, јер годину дана један лавић јој је био кућни љубимац, остала упамћена по томе што је портретисала многе угледне личности свог времена. Међу њима су немачки цар Вилхелм Други, енглески краљ Едвард Седми, српски краљ Петар Први Карађорђевић, немачки канцелар Ото фон Бизмарк, амерички председник Теодор Рузвелт, индустријалац Ендрју Карнеги, Томас Едисон... – прича Владимир Јеленковић.

Иако је „Плави портрет” продат на аукцији, а онда као у земљу пропао, стално интересовање за Николу Теслу и за занимљиву причу о овој слици на крају је довело до уметничке колекције њујоршког трговца дијамантима Лудвига Нисена, коју је завештао свом родном граду Хусуму у Немачкој. Међу радовима Вилме Љвов-Парлаги, и разним другим уметничким предметима који су некада били у њеном власништву, у Нисеновој колекцији у Нордси музеју у Хусуму нашло се и платно с ликом принцезиног пријатеља Николе Тесле.

Мада смо знали за портрет још пре две године, изложбу „Теслин Плави портрет” у нашој земљи заказујемо неколико месеци после оне у Немачко.

Принцеза Вилма Љвов-Парлаги, ауторка портрета; Лик с портрета на насловној страни „Тајма”

– Доскорашња директорка музеја у Хусуму др Астрид Фик је понудила сарадњу и слику током одржавања изложбе, али због реновирања овде код нас морали смо да велику премијеру портрета и изложбу померимо за јесен ове године. Докторка Фик је нажалост изненада умрла, на њено место дошао је др Свен Хајнрих Зимерс, који је чим је схватио какву вредну слику има у колекцији, и светску ексклузиву рекло би се, одмах одлучио да приреди изложбу. Био је изненађен када ми се недавно јавио и саопштио да они имају чувени портрет, а ја узвратио да то знам јер сам био у контакту с претходном директорком. Уосталом, мислим да је и поштено да они као власници те слике први приреде изложбу – одговара Јеленковић.

Иначе, копија толико помињаног Теслиног „Плавог портрета” налази се и на штафелају у директоровој соби јер су се пријатељи Владимира Јеленковића потрудили да му је приуште за рођендан. Прави у Хусуму а онај „као прави” и нешто мањи од оригинала у Крунској улици.

– Користећи „Плави портрет” као централни мотив, изложба коју ће Музеј „Николе Тесле” приредити ове године, и чији је аутор Драгиња Маскарели, историчар уметности, има за циљ да представи занимљивости из Теслиног живота, његове контакте са значајним личностима тадашње америчке научне, културне и политичке сцене, као и да презентује део документарне грађе из његовог личног архива који се чува у Музеју. У Теслином личном архиву сачуван је документарни материјал у вези с настанком „Плавог портрета” као и многобројним познатим личностима које је принцеза Љвов-Парлаги портретисала у Америци. Овај материјал, заједно са изабраним репродукцијама, биће приказан у оквиру поставке – најављује Јеленковић.

Рајна Поповић

Некад је био у свом раму

Портрет Николе Тесле је извађен из оригиналног рама. Зато је у једном од многих писама које су разменили Свен Хајнрих Зимерс и Владимир Јеленковић директор музеја у Хусуму молио за неке од фотографија или појединости о Вилми Љвов не би ли лакше био пронађен и одговарајући рам за сваку од њених слика. У музеју постоје оригинални оквири за слике које је она урадила, наравно и за Теслин портрет, па се сада само на основу димензија и неких додатних података и докумената може открити како су које платно и слика били урамљени.

Р. П.

[објављено: 08/03/2009]